

„KOMVIENYBĖ“

MASKVOS PASTANGOS BUDAPESTO KONGRESE ATSTATYTI KOMUNISTŲ PARTIJŲ VIENYBĖ ATNEŠĖ LAUKTŲ REZULTATŲ. — TUO DŽIAUGIANTIS UŽMIRŠTAMA, KAD KOMUNISTAI ŠIUO METU JAUCIASI ESĄ TOKIE STIPRŪS, KAD GALI SAU LEISTI IR NUOMONIŲ SKIRTUMO PRABANGĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Kiek pasaulyje yra komunistų partijų? Ogi net 166. Tai yra daugiau negu kraštų. Dėl to, kad kai kuriuose jų yra net po keletą įvairaus atspalvio komunistų partijų. Jas visas suvienyti praktiškai neįmanoma ir net pačiai Maskvai nelabai svarbu. Yra atsitikimų, kada paskirai veikiant daugiau nuveikiama. Maskvos tikslas buvo ne viso pasaulio komunistų vienybė, kiek noras atskirti grūdus nuo pelų — sutelkti galimai daugiau kompartijų savo vadovybėje ir pasmerkti Kinijos komunistų partiją, kuri nors siekia to pa-

ties ko ir sovietai, tačiau kiek kitokiais būdais. Visa tai galima būtų išpūdingai padaryti tik pačių komunistų viršūnių suvažiavime, kuris atrodo dar toli gražu nėra pribrendęs.

Kad išsiaiškinti tokiam suvažiavimui atmosferą, Maskvos įsakymu Budapeste buvo sušauktas kompartijų kongresas, kur oficialiai galėjo dalyvauti visos komunistų partijos, tačiau jų daugumas nedalyvavo. Pagaliau daugelis iš tų 166 kompartijų yra tokių neskaitlingų ir nereikšmingų, kad jų dalyvavimas greičiau būtų balastas negu kokia nauda. Iš viso tėra dvi reikšmingos kompartijos, kurios nedalyvauja savo krašto valdžioje — italų ir prancūzų. Visos kitos yra pasigailėtinai mažos ar veikia pogrindyje, kur jų reikšmė nėra pakankamai išryškėjusi. Tik 14 kompartijų iš tikro valdo savo kraštus. Iš jų 8 dalyvavo kongrese. Už jo sienų liko Kinija, Jugoslavija, Š. Vietnamas, S. Korėja, Albanija ir Kuba. Iš tų kraštų 3 — Vietnamas ir Korėja bei Kuba yra sovietų remiami. Labai galimas daktas, kad jų dalyvavimo nenorėjo ne pati Maskva. Jos tikslas visų pirma buvo suvienyti po savo sparnu Rytų Europos komunistines valstybes.

Tą viską verta turėti galvoje skaitant pranešimus apie Budapesto konferenciją, kuri įvyko senam ištaigingam Budapesto viešbutyje "Gellert". (Mat, jis stoviant to vardo kalvos, kur prieš 1.000 metų vengrų pagonyms nužudė vyskupą Gellertą). Viešbutis buvo iš pagrindų išvalytas, padavėjos ir bardamos pakeistos patar-

nautojais vyrais, kad svečiai iš viso pasaulio be jokio išsiblaškymo galėtų rūpintis ideologinės vienybės atstatymu.

Su didesniu dėmesiu buvo laukiama Rumunijos delegacijos pasirodymo, nes rumunų kompartijai, kuri faktinai valdo savo kraštą stalinistiniais metodais, ir žinovų teigimu, ten mažiau laisvės negu kituose komunistiniuose kraštuose, jau kuris laikas stengiasi gauti daugiau savarankumo. Ji tai gali daryti, nes dėl savo geografinės padėties ji nesudaro pavojaus Maskvai, iš visų pusių ji yra apsupta kitų komunistinių valstybių. Iš kitos pusės, Maskva negali jai taip pagrąsyti kaip, sakym, Lenkijos ar Rytų Vokietijos režimams, kurie visu 100% priklauso nuo Maskvos malonės. Be Maskvos paramos jie neišsilaikytų nė vienos dienos.

Rumunų kompartijos delegacija iš tikro pasirodė ne visai draugiška Maskvai. Jie reikalavo, kad ieškant vienybės nė viena partija nebūtų smerkiama ir net apgailėstavo, kad konferencijoje nedalyvauja antra Izraelio komunistų partija, kuri yra artima kiniečiams. Toks pareiškimas išprovokavo nelegalios Sirijos komunistų partijos vadą Chalel Bagdą, kuris nuolat gyvena Maskvoje, pavadinti izraelitus 'sionistais' lygiai taip pat kaip rumunai esą 'šovinistai'. Rumunai užsigavo ir pareikalavo atsiprašymo. Sirijos kompartijos atstovas, nors ir sutiko savo pareiškimą atšaukti, tačiau atsiprašyti nebuvo pasirengęs. Po to Rumunijos delegatas Niculescu — Minzil reikalavo, kad konferencija Bagdą pasmerktų, tačiau kiti delegatai taikėsi daugiau prie sovietų negu rumunų. Rumunai apleido kongresą, bet tai toli gražu nereiškia, kad tarp jų ir Maskvos nutrūko visos kalbos. Jie dalyvavo

(Nukelta į 2 psl.)

Waterburio Lietuvių jaunimo komitetas, Neries skaučių runtas ir Panerių skautų vietininkija, talinkininkaujant ir remiant Waterburio Lietuvių Moterų Klubui, ALT skyriui ir LB apylinkai, kovo 2 d. Mohawk Mountain slidinėjimo centre Berkshire kalnų pašlaitėje surengė Lietuvių Dieną su lietuviškų šokių ir dainų programa, tautodailės paroda. Į minėjimą atsilankė ne tik daug lietuvių, bet ir amerikiečių. Viršuje būrelis Waterburio lietuvių dainininkų. Apačioje šokėjai išpildo tautinius šokius.

Vyt. Maželio nuotrauka

AIŠKI RUSIFIKACIJA IR NUOGAS RUSŲ ŠOVINIZMAS

Sovietų Sąjungos gyvenimo užkuliusius iki šiol buvome įpratę skaityti parašytus antikomunistinių emigrantų, perbėgėlių ir buvusių komunistų dėka. Bet labai retas atsitikimas ir išimtinis atvejis, kad tai padarytų komunistų partijos narys, marksistas su 30 metų stažu ir su Kanados komunistų partijos nario kortele kišenėje. Kalbame apie ukrainiečių kilmės torontieškį Joną Kolasky, nuo 1963 iki 1965 m. studijavusį Ukrainos komunistų partijos vadų aukštojoje mokykloje.

"Peter Martin As-soc." leidykla išleido Kolasky knygą labai nekalto pavadinimu — "Švietimas sovietinėje Ukrainoje". Tą knygą žinomas Kanadoje žurnalistas P. Warsingtonas pavadino "knygos pavidale paslėpta bomba su laiko užtaisais, kuriai sprogtis prasi-skleidžia mitas apie Sovietų Sąjungos mažumų politinę lygybę". Warsingtono nuomone, toji Kanados komunisto knyga pasirodys dygliu visų komunistų "šiapus Pekino" akyse. Kartu ji dar labiau supainios nelengvą Kanados komunistų partijos padėtį.

"Rusų politiniai tikslai", rašo savo knygoje Kolasky, "siekia griežtos švietimo kontrolės Ukrainoje ir kitose respublikose, kad tik sukliudžius ukrainiečių ir kitų tautų jaunimą nuo siekimo aukštesnio mokslo už pradžios mokyklos ir gimnazijos ribų. Jų tiksluose vyrauja noras juos nutautinti, kartu užkertant kelią ateityje užimti valdomuosius postus valdžioje, mokslo, švietimo ir kitose srityse.

Kolasky, kaip aukštosios kompartijos vadų mokyklos studentas, turėjo progos prieiti ir prie viešumai neprieinamų duomenų todėl jis gali autoritetingai tvirtinti, kad "dabartiniai ru-

sų valdovai, nors ir veiklesni, veiksmingesni ir negailestingesni savo tiksluose, negu jų caro laikų pirmataktūnai, tačiau jie nėra tiek padorūs, kad savo politiką atvirai ir pavadintų rusifikacija".

Aišku savaime, kad savo knygai rašyti autorius naudojosi oficialia rusų statistika ir kitais Sov. S-goje prieinamais šaltiniais, todėl į jo knygą reikia žiūrėti kaip į moksliškai paruoštą kaltinamąjį aktą. Ir kaip tik tie du metai studijų Kijeve jam pravėrė akis ir nubloškė visas anksčiau turėtas iliuzijas. Mat, slaptais kanalais jis siuntė Kanadon dėžėmis įvairiausių medžiagą, kol jo nepagavo čekistai. Kad visas reikalas nepasibaigė blogiau, išgelbėjo jo priklausymas Kanados komunistų partijai.

Sovietų Sąjungai priklauso 109 tautos, kalba savo knygoje Kolasky, ir tikrai gražiai skamba Lenino ir Sov. S-gos skelbiamos "garantijos", užtikrinančios visų kalbų, kultūrų lygybę ir joms teikiama globą! O tuo tarpu ukrainiečių mokyklos pakeičiamos rusų mokyklomis, ir nepaisant įstatymų ir visų "garantių" tėvai negali reikalauti mokyti jų vaikų ukrainietiška, nes tada

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

• LIETUVOS, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės pasipuošę naujieji anglų ir prancūzų įrengti tarptautiniai prekybos rūmai Montrealyje, Rumunijos dar 40 laisvų valstybių herbai, o juose nėra komunistinių kraštų ženklų, nors rūmų atidarymo iškilmėse ir dalyvavo komunistinių kraštų atstovai. Prekybos rūmų naujame pastate yra įrengta specialioji salė, pavad. International Club, jos sienas ir puošia tie herbai.

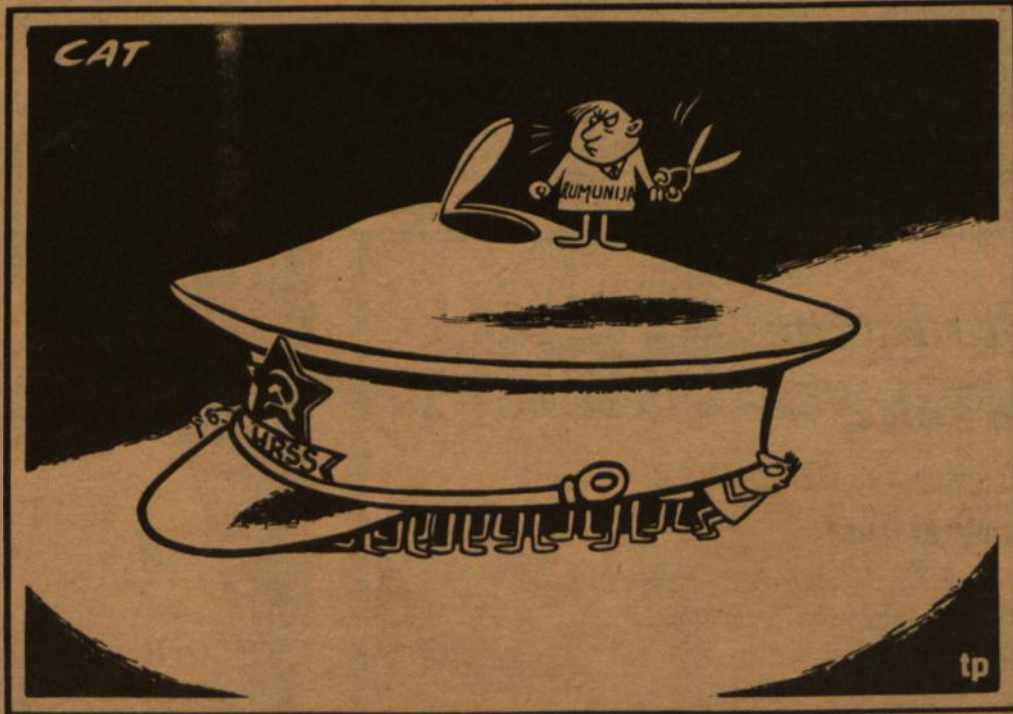
"The Montreal Board of Trade" rūmų atidarymo proga surengė banketą, kuriame Lietuvą atstovavo gen. konsulas dr. J. Žmuidzinai.

• RYTŲ VOKIETIJOS karo teismas nutėisė visam amžiui kalėti atomo srities mokslininką dr. Frucht, išdavinęs atominį tyrinėjimą paslaptis vakarų valstybių agentams. Jis tiesioginiai priklausęs dr. Fuchsui, savo laikų Anglijoje šnipinėjusiam Sov. S-gos naudai.

Dr. Frucht vadinamas "didžiausiu atominio mokslo paslapties išdaviku", koks tik iki šiol buvo komunistų išsifruotas.

• IŠ ŠVEDIJOS atšauktas JAV ambasadorius Washingtono išbus "neribotą laiką" ryšium su švedų antiamerikinėmis nuotakomis ir demonstracijomis. Norvegų laikraštis "Morgon-bladet" parašė straipsnį "Ouo vadis, Sverige", kaltinant švedų užsienio politiką, kuri į keblią padėtį statanti visus Skandinavijos kraštus, Norvegai laiko švediją atkritusia nuo tradicinės skandinavų neutralumo politikos ir slenkančią kas kart sparčiau į Maskvos glėbį. Ją išgelbėti galėtų tik rudenį įvyksiantieji rinkimai.

• ČEKOSLOVAKŲ studentai Prahoje vadovavo eisenai prie Jan Masaryko paminklo, kurioje dalyvavo keli tūkstančiai žmonių. Tai pirmas kartas, kad komunistams valdant čekoslovakiją vėl buvo prisimintas ne tik legendarinio čekų prezidento Thomas Masaryko, bet ir jo tragiškai žuvusio sūnaus vardas. Stalinistų valdymo metu buvo sunaikinti Masarykui statyti paminklai ir tas vardas buvo išbrauktas iš čekų gyvenimo. Bet ne iš jų širdžių. Šiandien net komunistų spaudoje jau rašoma, jog Masarykas siekė laisvos ir nepriklausomos valstybės.

Be žodžių...

KIM PHILBY --

'šimtmečio šnipas' (8)

Kim Philby į Londoną grįžo įsitikinęs, kad jis galės įrodyti savo nekaltumą. Jis tikėjosi pagalbos iš savo draugų ir buvusių viršininkų bei pavaldinių tarpo. Be to, jis vyli, kad jo pasirodymas sukels nemažą kivičių saugumo tarnybų tarpe. Taip ir atsitiko. MI - 5 skyrius -- kontrašpionazas -- gali sakyti, iš principo laikė jį sovietų agentu, o SIS ir toliau buvo linkusi laikyti Philbį geriausiu savo agentu. MI-5 skyriui po karo pradėjo vadovauti patyręs kriminalinės policijos pareigūnas Sir Percy Sillitoe, jo dešinioji ranka buvo Dick White -- MI-5 bendradarbis nuo 1936 m., gabus, didelio išsilavinimo žmogus. MI-5 skyrius galėjo pasigirti išaiškinęs jau du didelius sovietų šnipus fizikus Nunn May ir Klaus Fuchs.

Tuo tarpu SIS po karo liko nereformuotas. Daug gabesnių bendradarbių perėjo į kitas žinybas, jo pagrindines jėgas sudarė buvę kariai ir Indijos policijos valdininkai. Ypač jiems buvo sunku gauti bet kokias vertingas informacijas iš Sovietijos. Ta padėtis pasikeitė, kai britai pradėjo dirbti sovietų pulkininkas Penkovskis, bet tai buvo po 1960 m. Iki to laiko daugiausiai žinių išten galėjo patiekti tik Philby.

Už tat Philby, nors ir

buvo paliuosuosas iš užsienio reikalų ministerijos tarybos, kur jis turėjo tik tariamą ambasados sektoriaus postą, kad paslėpus savo tikrą darbą, pasiliko SIS tarnyboje, kuri jį pasiurtė į Kiprą.

Kipre Philby savo įsitaigą įrengė žemės ūkio tyrinėjimo stotyje netoli Athalasio miestelio. Pa- keleiviams turėjokristi į akis, kad dirvožemio tyrimo stotis turėjo kelias labai aukštas radijo antenas ir buvo labai stiprios sargybos saugoma.

Kipre buvo armėnų išsivijęs centras, iš kur, buvo kalbama, per keturias dienas galėjai pasiųsti kiekvieną žinią ar net pakietą į Sovietų Sąjungą.

Iš Kipro Philby padarė keletą iškilų į Turkiją. 1952 m. žiemą jį ten netoli sovietų pasienio užtikto 12 britų geologų ekspedicija. Tai įvyko prie Bayazit kaimo, į kurį iš Turkijos pusės vedė tik vienas vienintelis kelias, kuriuo tie mokslininkai atvyko. Kokiu būdu ten atsirado Philby? Mokslininkai negalėjo suprasti, nors ir ilgai suko sau galvas. Pasienis iš turkų pusės buvo menkai saugojamas, tačiau iš sovietų pusės buvo atitvertas net dviem eilėmis spygliuotų vielų. Mokslininkai tada nutarė, kad Philby ten galėjo atvykti iš Sovietų pusės, tačiau nerado reikalo pranešti valdinėm įstaigom. Jie apie tai pasakė, kai paaiškėjo, kad Philby iš tikro buvo sovietų šnipas.

Tuo tarpu, kai Philby veikė Kipre, MI-5 raudėsi jo praeityje.

Įtarimų buvo, kaltę įrodančių faktų nerasta. Vis dėlto nutarta Philbiui suruošti 'tariamą' teismą, kurio metu būtų apsvaistyti visi kaltinimai prieš jį ir nutarta ką toliau daryti.

Tam teismui ar tiksliau tardymui vadovavo patyręs teisėjas Helenus 'Buster' Milmo, tačiau tas procesas nieko neįrodė. Philby visus jam pateiktus kaltinimus paneigė. Jam buvo priemesta ir Volkovo afera, nepasisiekęs sukilimas Albanijoje bei santykiai su pabėgusiu Burgess, tačiau negalima buvo patiekti jokių kaltės įrodymų ir todėl visas abejones teko išspręsti Philby naudai. Jis galėjo grįžti į savo vietą.

1955 m. Philby afera pateko viešumon. Žemųjų Rūmų atstovas pulkininkas Lipton oficialiai užklausė vyriausybės, ar Philby tik nebus 'tas trečias vyras', kuris išpėjo pabėgusius Burgess ir Maclean apie gresiančią areštą. Ministeris pirmininkas Macmillan atsakė: "Aš neturiu jokio pagrindo manyti, kad mr. Philby kada nors išdavė Anglijos interesus arba kad jis buvo 'trečiuoju vyru' -- jei iš viso toks egzistavo".

Haroldas Macmillanas buvo pažiūros, kad politikai neprivalo žinoti apie žvalgybos darbus ir dar mažiau jais rūpintis. Tokia pažiūra tačiau Macmillaną neišgelbėjo nuo sprendimo Philby byloje. 1955 m. spalio mėn. nuolatinis Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Sir Ivone Kirkpatrick jam įteikė memorandumą apie Philby veiklą, kur buvo iškelti tik tokie faktai, dėl kurių nebuvo jokių abejonių: jo komunistinė praeitis ir 'neprotingi santykiai' su Burgess. Macmillanas nutarė, kad Philby turi pasišalinti iš SIS tarnybos.

Netrukus visa SIS buvo iš pagrindų sukrėsta ir pagaliau pertvarkyta. Akstiną tam davė 1956 m. balandžio mėnesį įvykusi fregatos kapitono Crabb afera. Tas patyręs naras, karo meto varliažmogių (frogmen) instruktorius SIS pavedimu panorėjo ištirti sunkųjį sovietų kreiserį Ordonokidze, kuriuo į Angliją atplaukė Bulganinas su Chruščiovu. Kaip žinia, Crabb tą misiją bevykdydamas žuvo ir tai sukėlė nemažą skandalą. Macmillanas nutarė SIS šefu paskirti MI-5 vyrą Dick White, "vienintelį žmogų, kuriuo galima dar pasitikėti".

Pradėjęs eiti naujas pareigas White buvo nemažai nustebintas radęs Philby SIS bendradarbių sąrašą.

Mat, Philby gavo "Observer", o vėliau ir "Economist" savaitraščių korespondento Beirut vietą, tačiau kartu nenutraukė ryšių ir su SIS.

(Bus daugiau)

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED
DIEMAKERS & MACHINISTS
Day work. Steady work for qualified
men. Fringe benefits.
WERNER TOOL & MFG. CO.
12326 E. McNichols Rd.
Detroit, Mich.
313 — 526-6022

(28-37)

Vaitkutė, Urbanas ir Maurutė Waterburio jaunimo suruoštoje Lietuvių Dienoj Mohawk slidinėji Vyt. Maželio nuotrauka

AIŠKI RUSIFIKACIJA IR...

(Atkelta iš 1 psl.)

jie būtų apšaukti "buržuaziniais nacionalistais".

Kai prieš kurį laiką niekas neatkreipė didesnės dėmesio į kitus ukrainiečių įrodinėjimus apie persekiojamą jų tėvynę švietimą ir kultūrą, šiandien Kolasky knyga jau faktais ir pačiais sovietiniais duomenimis įrodo, kas ten iš tikrųjų darosi. Pagaliau, lengva buvo ir sutos knygos išleidimu, nes dauguma leidyklų atsisakė ją leisti.

Knygoje Kolasky aprašo, kaip Kijeve, Ukrainos sostinėje, jis stebėjęs rusų kalbos išsivystimą, ir kaip jo pažįstami rusai parodė atvirą priešišumą jo varojamai ukrainiečių kalbai, dažnai jį net ižeidinėjant. "Lėtai, bet skausmingai atėjo prisipažinimas", rašo Kolasky, "kad tai, ką remiau kaip teisingumo pavyzdį, tikrumoje buvo blogiausios rūšies tautinė priespauda. Šios tiesos išryškėjimas buvo tiek slegiantis, kad mane apėmė sunki depresija".

Kolasky prisipažįsta, kad daugelyje nemigo naktų jis kovojęs su abejonėmis ir prieštaravimais. Bet pagaliau paaiškėjo, kad daug kas nepasikeitė po caro laikų, nes ir 50 metų praėjus po caro nuvertimo žmonės persekiojami už nuosirdžiai reiškiamus savo įsitikinimus. Tokiais jausmais jis grįžęs Kanadon, kur jis turi mokytojo vietą. Tarp kita ko,

Kolasky turi mokslo baigimo diplomus iš Saskatchewanos, Toronto ir Manitobos universitetų.

Tenka taip pat pastebėti, kad Kolasky savo knygoje niekur nepuola Sov. S-gos santvarkos kaip tokios, daug kur cituoja Leniną ir operuoja vien tik sovietų oficialia statistika ir dokumentais. Čia jis ir randa tas "garantijas", pagal kurias galima lankyti mokyklas, kur dėstoma tėvų kalba, bet kartu tėvams suteikiama "teisė" mokyklas parinkti. O kas gi esamose sąlygose norės dėl to pasidaryti "liaudies priešu"? Skaitlinėmis autorius įrodo, kad rusifikacija smarkiausiai pradedama vaikų darželiuose ir pradžios mokyklose, nors viso to nestokoja ir aukštesnės mokyklose.

Ukrainietiskai nebe-mokoma nei Odesos, nei Charkovo nei Dniepropetrovsko universitetuose. Kijeve tik 20-25 nuoš. paskaitų vyksta ukrainietiskai. Pedagogikoje daktaratą reikia įsigyti Maskvoje, nes jo negali išduoti joks Ukrainos universitetas.

Būdinga, kad rusų kalba studijuojančių skaičius daugelyje "respublikų" daug didesnis už ten gyvenančių rusų skaičių. Pvz., Ukrainoje esą 17 nuoš. rusų, o vien tik rusiškai mokinasi 30 nuoš. visų studentų. Vienoje mokykloje su 1400

mokinių yra biblioteka su 3323 knygom, kurių 14 ukrainų kalboje parašyta.

Nurodęs, kad baigia išnykti jidiš, totorių, osėtų, kalmukų, češėnų, ingušų ir kt. kalbos, Kolasky randa, jog likusieji ne-rusai Sov. S-goje kovoją su ta rusifikacija "visomis įmanomomis priemonėmis".

"Ar tokia politika nėra nuogas rusų šovinizmas?" klausia Kolasky savo knygoje. "Ar tai ne priespauda tautybėms, jų pajungimas ir dominavimas? Ar ši žiauri politika nėra atviras ir šlykštus imperializmas?"

HELP WANTED MALE

GENERAL
ELECTRIC
FACTORY SERVICE
WANTS
TELEVISION
TECHNICIANS

We offer:

- TOP PAY
- FRINGE BENEFITS
- PAID VACATIONS
- UNIFORMS
- SICK PAY
- HOSPITALIZATION
- LIFE INSURANCE
- COMPANY PARTICIPATING SAVINGS PROGRAM
- UP TO DATE TRAINING AT COMPANY EXPENSE
- OPPORTUNITY FOR ADVANCEMENT
- YEAR AROUND EMPLOYMENT

313 — 892-7600

Ask for Mr. Barbe or Mr. Osborne.
An Equal Opportunity Employer (29-31)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Kaž kas verda Sovietijoje

Pastarosiomis dienomis kažkaip padaugėjo amerikietiškuose laikraščiuose žinių iš Sovietijos, rodančių, kad vienur kitur tos imperijos ribose nevysi šoka pagal vieną Kremliaus dūdą.

Politinis rūgimas ir reformų reikalavimai auga ir plečiasi Čekoslovakijoje. Senąjį stalinistą, kompartijos sekretorių Novotny pašalinus, paliekant jį iškamšinio "prezidento" poste, nepasibaigė kokia nors stabilizacija, bet vis didesniais reikalavimais atsipalaiduoti nuo įkyrėjusios stalinistinės rutinos. Generalinio štabo karininkų grupė įteikė naujam kompartijos sekretoriui Dubcekui ultimumą, kuriame reikalaujama pašalinti Novotny ir patraukti atsakomybės už suokalbį ir malverzacijas, kurių pasekų Amerikon pabėgo gen. Sejna. Negana to, karininkai reikalauja atsikratyti ir kitais pareigūnais, likusiais iš Novotnio režimo. Jų tarpe išvardintas ir saugumo viršininkas Mamula, čekų dar vadinamas "Mini-Beria".

Žinoma, laisvąjį pasaulį pasiekiančios žinios liečia tik partijos ir administracijos viršūnes, bet nepatiekia gilesnio vaizdo ir nuotaikų, kuriomis gyvena Čekoslovakija. Akylesni ir prie detalesnių faktų prieiną stebėtojai toje Kremliaus satelitinėje šalyje laukia įvykių, lygindami juos su vengrų sukilimu 1956 m.

Su lokaliniais nepaklusnumo reiškiniiais Maskva dar šiaip taip bando susidoroti. Bet galvosukį jai sudaro tai, kad įvykiai plečiasi ir nerodo ženklo, kad kur nors jie ir baigtųsi rūgę.

Štai, antrą kartą 10 dienų bėgyje kitas satelitas -- Rumunija atsisakė paklusti Kremliaus linijai nesutinkant pasirašyti JAV - Sov. S-gos pakto dėl atominių ginklų gamybos varžymų. Varšuvos pakto valstybių konferencijoj baigiamasis komunikatas turėjo būti pakeistas ir "sudrėkintas", to pakto klausimu pareiškiant, jog "septynios valstybės išreiškė tuo reikalu savo nuomones".

Rumunijos kompartijos šefas Ceausescu pareiškė, jog tas JAV - Sov. S-gos paktas savo formulavimuose turi "be galo diskriminacinį konceptą", paliekant mažesnes valstybes didžiųjų atominių galiūnų kontrolėje.

Šaukdami "laisvės, laisvės", Varšuvos universiteto ribose apie 5000 studentų demonstravo protestuodami prieš 2 kolegų išmetimą iš universiteto už tai, kad jiedu vėl gi dalyvavo kitoje demonstracijoje, protestuojančioje dėl uždraudimo vaidinimo, kuriame keliais sakiniais pasisakoma prieš rusus.

Pasirodžius milicijos rezervo autobusams pasigirdo šūkliai "Gestapo", buvo užrakinti pagrindiniai vertai į universitetą. Pralaužus vartus milicija puolė studentų minią, daugelį sužeidžiant ir suimant.

"Tai mažoji revoliucija", išsireiškė vienas studentų, o kiti, kad ir milicijos būočių trankomi, šaukė "demokratijos, demokratijos!"

Studentų atstovai gavo leidimą iš universiteto vadovybės artimiausiu laiku susaukti susirinkimą, kuriame būtų išklausyti studentijos nusiskundimai ir reikalavimai...

Nerimas, suėmimų ir persekiojimų bangos siaučia Ukrainoje. Daug, daug ženklų vis dažniau rodo, kad kažkas vistiek verda, bruzda ir nerimsta Sovietijoje.

IŠ SIBIRO Į TĖVYNĘ...

Mokytojas Benediktas Butkus, komunistų kalintas 22 metus Sibire, pernai rudenį atvykęs pas savo žmoną į Clevelandą, ALTS-gos Clevelando skyriaus suruoštame Vasario 16 minėjime, papasakojo apie savo pergyvenimus Sibire ir Lietuvoje, kurių kai kuriuos epizodus čia spausdiname.

(2)

Iš Igarkos kelionėn, apie 8000 kilometrų, pasijudinau į Lietuvą 1961 m. gruodžio 1 dieną. Tą naktį siautė sniego pūga. Termometras rodė 50 laipsnių šalčio. Aerodromą pasiekti galima buvo tik arkliais, nes mašinų susisiekimas buvo nutrauktas. Vykau lėktuvu ir traukiniu. Gruodžio 6 dieną vakare pasiekiau Kauną. Tik įvažiavus į tėvynės žemę, važiuojant pro Vilnių, nepaprastai skirtingai pasikeitė vaizdai tarp palikto Sibiro šalčių ir pamatytų tėvynės žaliuojančių laukų, lyg rūtų darželis augančių tėvynės miškų. Pasijutau, lyg Baranauskas, kad sako: "Nežinau, kur aš stoviu, ar miške, ar danguj, ar rojūj".

Kauną pasiekiau vėlai vakare. Pirmoj eilėj žinoma, reikia pasirūpinti nakvyne. Kreipiuos į žvaigždėtą stoties budėtoją, kuri mane nuvedė pas stoties viešbučio administratorą. Aš rusų kalba prašau nakvynės. Ši į mane nesimpatiskai pažiūrėjo ir lietuvių kalba pasakė, kad visi kambariai užimti, nakvynės nėra. Patarė kreiptis į viešbučius. Nieko nelaukęs, apvažiavau visus viešbučius, visur pilna žmonių, eilėse stovinčių ir prašančių nakvynės. Pastebėjau, kad viešbučių administratorkos visos kalba lietuviškai. Aš pusiau juokaudamas, pradėjau stebėtis, kad po 20 metų, parvykęs į tėvynę, į savo miestą Kauną negaliu gauti nakvynės. Turbūt, teks "pernakvoti" ant suoliuko Laisvės alėjoje, arba milicijoje. Administratorka klausia:

-- Kodėl nenakvojai stoties viešbuty?

-- Kreipiaus, bet nepriima, užimta?

Administratorka man aiškina, kad mieste nakvynės negausiu, nes šiandien žmonių didelis antplūdis, partinis suvažiavimas. Sako, turbūt, į

stoties viešbučio administratorką kreipeis rusiškai?

Čia man paaikškėjo reikalo prasmė. Malonupasidarė širdžiai, kad šios kartos moterys lietuvės taip garbingai kovoja už savo gimtąją kalbą viešose vietose ir reiškia neapykantą atėjūnams rusams. Ilgai nelaukęs grįžau į stoties viešbutį. Lietuviškai pasisakiau, kas esu, kad po 22 metų iš Sibiro grįžtu...

Administratorka, pusamžė moteris, žiūri į mane ir matau, kad iš jos akių ašaros pradeda byrėti.

-- Tai buvai 40-aisiais išvežtas?

-- Taip keturiasdešimtaisiais, -- atsakiau.

-- Tai kodėl mani iškarto nesakei? Rusiškai kalbėjai, pamaniau, kad rusas esi. Žinai, kad mes rusų nemėgstam. Jie mums iki gyvo kaulo įkyrėjo su savo niekšybėmis. Tuoj kambarys pasiliuosuos ir galėsi pernakvoti, o dabar prašau nusirengti, ant sofos sėsti, atnešiu pagalvę ir galėsi pailsėti.

Pradėjome kalbėtis, viens kitam pasakoti netolimos praeities baisius vaizdus, įvykdytus niekšų atėjūnų mūsų šeimoms, giminėms, pažįstamiems ir visai mūsų tėvynei. Nereikėjo nei poilsio, nei kambario, besikalbant, pajutom, kad jau išaušo rytas ir reikia ruoštis paskutinei kelionei į savo mielą Jurbarką.

TĖVIŠKĖJE

Tėviškėn parvykęs, kiek pailsėjęs, pradėjau įdomautis kokios permainos padarytos ir kas dabar vyksta mano gimtojoje tėvyneje. Palyginęs susidariau vaizdą, kad jau mūsų brangioji šalėlė taip pat pilnai įjungta į didžiosios tėvynės komunizmo utopinį voratinklį. Kaip ir Rusijos gilumoje, tie patys vargai ir rūpesčiai. Tos pačios giedamos komunistų giesmelės: tikslus ir besąlyginis valstybinių planų pildymas, darbo našumų kėlimas, darbo procesų mechanizavimas, gaminių kiekių ir rūšių didinimas, gaminių kokybės gerinimas ir mėnesiui baigiantis, neišpildytų planų "šturmavimas". Laikraščiai, pirmieji partijos pagalbininkai, rašo valdžios vyrų pareiškimus, įsakymus ir neišpasakytus baisesius laimėjimus visose gyvenimo srityse ir apietiekiamas darbo žmonėms neišpasakytas gėrybes.

Per radiją barškina žmonėms į paausius laikraščiuose atspaudintas žinias, tuos pačius įsakymus. Per televiziją parodo kaip kiaulės apkalta kolchozopirmininką už netikusį jų šėrimą. Kino salėse rodomi filmai, kas nori, ar nenori mirti ir "Žinijos" d-jos kunigų sakomi bedievybės, materialistinio gyvenimo pamokslai.

Žodžiu, verda kova tarp lietuvių ir atėjūnų, tarp trokštančių laisvės ir pavergėjų. Reikia pasakyti, kad pavergėjas, turėdamas savo rankose spaudą, radiją, televiziją ir kariuomenės jėgą, turi visas galimybes glusinti laisvę mylinčio lietuvių sąmonę. Jau kuris metas tą savo judošišką darbą dirba, bet pavergėjas lietuvių laisvės dvasią netik senesnios kartos, laisvės gyvenusiems, bet ir jaunimo mokyklos sužalojusiems, neįstengia palaužti. Žmonės puikiai atskiria melą nuo tiesos, propagandą popierėje nuo realaus gyvenimo.

MOKYKLA

Mokykla atrodė, kaip po didelio gaisro. Religijinis auklėjimas iš mokyklos pašalintas. Intelligentas kunigas lietuvis į mokyklą neįsileidžiamas. Tautinės sąmonės žadintojų paveikslai išmesti į sąslavyną. Jų vieton klasėse pakabinti naujųjų galiūnų paveikslai. Religija mokinių akyse baisiai šmeižiama. Kiekvienoj mokykloje vietoj Kryžiaus iškabinti šlykštūs religiją šmeižiantieji paveikslai iš viduramžių laikų. Tarp mokinių tėvų ir mokyklos ryšio nėra. Tėvai komunistiniu auklėjimu nepatenkinti. Mokytojo auklėjimo darbe iniciatyva suvaržyta. Tarp mokytojų ir mokinių santykiai -- aštrūs. Atlyginimai menki. Mokytojai vyrai skaito negarbę būti mokytoju, iš mokyklų darbo išbėgioja, o lieka daugumoje moterys.

Mokyklos auklėjimo darbui diriguoja skystatprotės pionierių vadovės ir partijos pareigūnai su milicijoj įsteigtais "Vaikų kampelio" skyriaus policininkais, mokytojams vaikų auklėjimo "padėjėjais".

BAŽNYČIA

Šiuo metu Lietuvoje bažnyčia yra apvertkinoj padėty, ją vadina tylinčia bažnyčia. Leninas yra išsitaręs, kad religija -- nuodai. Todėl komunistai bijo užsinuodinti ir didžiausius ginklus yra nukreipę į religiją, prieš tikinčiuosius, ypačiai kunigus, kuriems draudžiama be leidimo susirinkti į kaimyninės parapijos atlaidus. Prieš atlaidus, parapijos klebonas turi gauti leidimą ir sutikimą valdžios kiek ir kokie kunigai turi teisę į atlaidus atvykti, jam padėti atlaidų metu religines pareigas atlikti. Bažnyčios apdedamos dideliais mokesčiais, kurių nesumokėjus pavėrdamas sandėliais, gyvenamais butais, muziejais, šokių salėmis, fabrių patalpomis. Religiją niekinti

ir bažnyčių pagrindus griauti, ateizmą platinti aktyviai padeda "Žinijos" draugijoj susukę lizdus ekskunigai.

Krikšto, šliūbo ir mirimo aktai daromi metrikacijų skyriuose su tam tikromis išgalvotomis ceremonijomis, bet jos neprigija, nublanksta. Žmonės visvien slap-tai ateina į bažnyčią, ar pas kunigą krikšto, šliūbo religinius patvirtinimus gauti.

PREKYBA

Sovietų santvarkoj yra viena parduotuvė -- valstybė. Konkurencijos jėga nepripažįsta. Krautuvėse pardavėjai yra valdininkai. Jie nesuinteresuoti daugiau prekių parduoti, pirkėją patenkinti. Ne pardavėjas mandagiai aptarnauja pirkėją, bet pirkėjas galvą lenkia prieš pardavėją, norėdamas reikalingą prekę gauti. Visa prekyba vykdoma pagal griežtai nustatytus planus. Jei pirkėjui prekė patinka, ji greit išsigaudoma ir reiks jos pagal planą laukti, kol vėl ji pateks į parduotuvę. Pavyzdžiui, jei mėgiamos rūkoryų cigaretės "Aurora" krautuvėj pasirodo, tai glėbiais jas išsigauda ir jų greit nepamatysi.

Taip ir su kitomis prekėmis. Jeigu nori pirkti automobilį, šaldytuvą ar skalbiamą mašiną -- reik užsirašyti į eilę ir keletą metų laukti, jei privilegijuotas partinis ir tarpą eilės neįlys. Užsienio prekes, lenkų, čekoslovakų, belgų, austrių paltais, lietpalčiais, batų, mažais kiekiais tepasirodo ir tuoj juos išsigauda.

Didžiausias avalynės trūkumas. Kai atveža batų, tai žmonių tiek prisirenka, kad krautuvijų langų ir durų stiklai išbyra, o batų vis tiek neužtenka.

KOLCHOZAS

Linksmiausia pasakoti apie kolchozą, nes kolchozas netik Lietuvoje, bet ir Rusijoje laikomas pajuokos objektu. Iš kolchozinio gyvenimo žmonės sukuria juokingus anekdotus, dainas. Kolchozo pirmininkus vadina hitleriais, fiureriais, kunigaikščių Vasilčikovų vardais. Grįžęs į savo gimtąjį kaimą, rādau pažįstamus kaimynus, buvusius ūkininkus, arba jų vaikus, dabar kolchozininkus, kurie juokdamiesi uždainavo "Verkia antis ir višta, prie kolchozo prižiūta. Ką jūs norit, tą darykit į kolchozą nevarykit".

Kolchozininkai man išaiškino, kad kolchozas yra toks valdžios dvaras, kur galima nedirbti, o gerai "uždirbti" tik reikia naktimis nemiegoti. Su vagims kovoti yra įsteigti draugovinių štabai ir draugiškas teismas. Kai pagauna vagių, pravedamas viešas draugiškas teismas, kuriame dalyvauja, teisėjai, kaltintojai draugovinkai, liudininkai ir išaiškėja, kad dalyvauja visi vagiliai. Tada suranda pateisinančias aplinkybes ir vagys vagi išteisina. Partija planuoja vienkiemiuose gyvenan-

(Nukelta į 4 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vienus metų taupymo
lakštus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po
\$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už
indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

Minint Vasario 16 Argentinoje, Buenos Aires lietuviai prie Čilės ir Peru išlaisvintojo gen. San Martín paminklo padėjo vainiką. Stovi iš kairės Argentinos lietuvių organizacijų atstovai: A. Keveža, J. Kanapinskas, A. Balčiūnas, A. Mičiūnas, V. Rymavičius, L. Stankevičius, J. Čikšas, I. Padvalskis, Z. Juknevičius, inž. S. Babronis, J. Gilvydis, O. Kairelienė, P. Gudelevičius, K. Runimas, A. Kirstuko nuotrauka

Lietuvybės vaidmuo

Jonas Miškinis

Sielojamės, kalbam ir rašom dėl lietuvių ugdomo ir išlaikymo. Bet tos kalbos bei rašymai mažai ką tepadeda. Lietuvių vežimas pamažu slenka į pakalnę. O kad taip yra, liudija gyvieji faktai. Vadinasi, daug lietuvių gyvenančių svetur nutausta. Kai kas šį reiškinį pateisina ir bando aiškinti taip: Esą, tautose asimiliacija vyksta laisva valia

IŠ SIBIRO Į TĖVYNĘ...

(Atkelta iš 3 psl.)

čius kolchozininkus suvaryti į taip vadinamas sodybas, į savo rūšies lagerius, bet, kadangi 75 procentai kolchozninkų gyvena viensėdžiuose, tai tas planas nevykdomas, nes perkėlimas pareikalauja didelių lėšų. Šiandien kolchozininkas laikosi ant savo mažutės nuosavybės: arai, karvutė, kiauliukė ir avelė, vištelė, antelė. Atimk iš jo šią atramą, jis pasiliks amžinas ubagas. Kolchozo traktorininkams, mechanikams, šoferiams, melžėjoms neseniai nustatytos darbo užmokesčio normos, todėl šie darbininkai dar pakenčiamai uždirba, bet darbo sąlygos yrane pakenčiamos.

KELIAI IR STATYBA

Paviršutiniškai pažvelgus, tėvynėje daro neblogą įspūdį geri meksfaltuoti keliai. Pagalvoji, kad komunistai sugeba plentus ir namus statyti. Panagrinėjus klausimą plačiau, pasirodo, kad kelių ir gyvenamųjų namų statyba valstybei duoda ne nuostolį, bet pelną, darbininkų išnaudojimo sąskaiton. Geri meksfaltuoti magistraliniai keliai nutiesti, ypač Pabaltijy, strateginiais sumetimais. Jie dabar naudojami keleivių ir prekių pervežimui, iš kurių valstybė gauna didelį pelną. Gyvenamųjų namų daug stato, bet butų trūkumą iki šiol neišsprendžia. Gauti butą, reikia laukti keletą metų eilės.

ir natūraliai. Girdi, nėra pasaulio tautos, kuri daugiau ar mažiau nebūtų pasisavinusi svetimos tautos elementų. Tačiau istorija žino ir tokių faktų, kur tautinė mažuma išstisus šimtmečius gyvendama svetimoje įtakoje, išlaikė nepalietus papročius ir gimtąją kalbą, nors ji ir buvo visai skirtinga nuo vietinių gyventojų.

Šį reikalą nagrinėjant kyla du pagrindiniai klausimai, būtent: 1) kokiomis aplinkybėmis mažumoms nutautėjimas yra neišvengiamas; 2) kokiomis aplinkybėmis mažuma gali išlaikyti savo tautybę.

Žinoma, ir išiuos klausimus gali būti įvairių atsakymų bei motyvų. Bet, mano manymu, suglaustai galima atsakyti taip: juo skaitlingesnė mažuma, juo mažesnė daugumos traukiamoji jėga, ir juo mažesnė mažuma, juo greičiau įvyksta jos nutautėjimas. Pvz., kai lietuvis apsigyvena tokia mieste, kur jis daugiau nebesusitinka su savo tautiečiais, jo nutautėjimas nebeišvengiamas.

Visai kitokia padėtis, kai lietuviai svetur apsigyvena didesniais būriais, kad ir svetimos tautybės ar mišriai apgyvendintuose miestuose. Jie čia kasdien susitikdami turi progos gimtąją kalbą pasikalbėti ne tik namuose, bet ir gatvėse, darbovietėse, bažnyčiose, lietuviškose organizacijose ir šiaip įvairiuose kultūriniuose rengimuose bei minėjimuose. O tokių gausiau

kalbinu lietuviškai, bet jie atsako man tik angliškai".

Kitas bičiulis, naujas ateivis, rašo man: "Su širdgėla turiu konstatuoti faktą, kad mūsų kolonijoje daug yra gražiai augančio ir bręstančio jaunimo, tik skaudu, kad nemažai jų tolsta nuo tėvų gimtosios kalbos. Keletas jau yra sukūrusių šeimas su svetimtaučiais. Net ir tokių tėvų vaikai nuėjo svetimais keliais, kurie Lietuvoje gyvendami turėjo tarnyboje aukštas vietas ir save laikė dideliais patriotais".

Vien tik JAV leidžiama per 40 lietuviškų laikraščių bei žurnalų. Laikraščiai pigūs ir kiekvienam prieinami. Tačiau redakcijos nusiskundžia mažu prenumeratorių skaičiumi. Daugelis susipratusių lietuvių mirė, kiti paseno, o jaunesnioji karta nemoka lietuviškai skaityti. Bet yra nemažai ir naujų ateivių, mokančių lietuviškai skaityti, tačiau lietuviškų laikraščių neprenumeruojančių, nes jai nesidomi. Tai ko galima laukti iš tokių tėvų vaikų?

M A L E

WANTED 1ST CLASS DIEMAKERS

Proof of 4 years experience. Working 58 hours a week. Top rates \$4.90 per hour to start.

ALL FRINGES.

WELLES DIE & ENGINEERING CO.

12855 Burt Rd., Detroit, Mich.
EMPLOYMENT OFFICE OPEN FROM
10 A.M. TO 10 P.M. DAILY
EXCEPT SUNDAY

(30-34)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

MES DUODAME IR IŠKEIČIAME EAGLE STAMPS

the **MAY** co.
ALL 7 STORES

VISAI NAUJI DACRONO® IR MEDVILNĖS SKAIDRŲ™ STEBUKLINGOS MEDŽIAGOS IŠ KLOPMAN

48x36 5.19

Pastoviai suglostytos užuolaidos iš Dacrono polyesterio ir medvilnės nesiplėmuoja; net sunkiai išplaunami plėmai lengva išvalomi. Be vargo skalbiamos. Nereikia prosu nei prisiliesti. Keturių stilių.

A. Baltais kvarbonais

	48	72	96
36	5.19	8.99	11.99
45	6.19	10.99	13.99
54	6.49	11.99	14.99
63	6.99	12.99	15.99

Turėklai su ratukais už 2.49 vienas.

B. Betsey, spalvotais kvalbonais ant baltos medžiagos 36", 4.99

Turėklai 2.99

C. Mėgiamos Cap Cod stiliuje

30"	4.49	36"	4.99	45"	5.49
54"	5.99	63"	6.99	Pritaikytas turėklas	2.49

D. Žvaigždėta Tulpė geltonais, mėlynais, rusvais kvalbonais.

36"	5.99	Prit. turėklas	3.49
-----	------	----------------	------

Draperies, ketvirtas aukštas mieste, visų šešių skyrių krautuvės.

SEE THINGS
IN A NEW LIGHT

HEAR:
Prof. Joseph Ptasari, Dr. Albert J. Hamilton,
Nicholas A. Bucur

DISCUSS:
Cultural Contribution of Ethnic and
Nationality Groups
ON

STUDIO 13
Thursdays 10 PM-Midnight
WERE 13
host:
Pete Franklin

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

TEISININKŲ SUSIRINKIMAS

Vasario 25 d. įvyko Lietuvių Teisininkų Clevelando skyriaus susirinkimas. Pirmininkavo pirm. J. Krygeris, sekretoriavo L. Leknickas.

Teis. P. Mikšys pateikė R. Skipičio "Nepriklausomos Lietuvos" recenziją. Papasakojęs šios knygos turinį ir patiekęs daug citatų, recenzentas pareiškė, kad joje radęs daug gražių ir įdomių autoriaus atsiminimų, bet dar daugiau liūdny, nuobodžių (Liet. Enciklopedijos išraišai) ir kontraversinių. Po to diskusijose aktyviai dalyvavo A. Garmus, J. Krygeris, J. Smetona, A. Gailiūsis, L. Leknickas ir J. Mockus.

Susirinkimas išrinko naujai kadencijai šią valdybą: pirm. J. Krygeris, sekr. P. Mikšys, izd. A. Gailiūsis.

* KAZIMIERAS ČESNAVIČIUS (Cesna) 723 E. 162 gt., mirė Clevelande ir kovo 13 d. pa-

Kaziuko mugė jau nebetoli. Kovo 24 dieną šv. Jurgio parapijos gražiai išpuoštoje salėje matysime įvairiausių skaučių ir skautų pagamintų rankdarbių. Šiai mugėi skautės ir skautai visi smarškai ruošiasi. Nuotraukoje Pilėnų tunto tuntininkas V. Kamantas ir Neringos tunto tuntininkė N. Kersnauskaitė aptaria paskutinius mugės pasiruošimus.

V. Bacevičiaus nuotrauka

laidotas Visų Šventųjų Kapinėse, gedulingas pamaldas atlaikius N. Parapijos bažnyčioje. Laidotuvėmis rūpinosi Della Jakubs & Son laidotuvių įstaiga, velionį pašarvojus 936 E. 185 gt. kopyčioje.

* Sol. Aldonos Stempužienės ir komp. Dariaus Lapinsko koncertų ruošimo klausimas P. Amerikos valstybėse buvo svarstomas PLB valdybos posėdyje Clevelande.

* Komp. D. Lapinsko operos "Maras" atsikvietimas

i Clevelandą atsidūrė akligatvyje, specialiai tam reikalui susidariusiam komitetui neradus reikiamo atgarsio Clevelando lietuvių "finansiniuose sluoksniuose".

* Freiburgo dailės mokyklos auklėtinių darbų skaidrių demonstracija ir pašnekesio vakaras įvyks kovo 16 d., šeštadienį, 8 val. vak., Čiurlionio Ansamblio namuose.

Rengia Akademiniškas Skautų Sąjūdis. Praves dail. fil. V. Raulinaitis.

Po parengimo bus kavutė. Visuomenė kviečiama dalyvauti ir atsivesti savo draugus bei pažįstamus.

* "Aukuro" Ansamblis kovo 6 praleido visą vakarą Clevelando WKYC televizijos studijoje. Kanklininkės paskambino du dalykus ir choras su kanklėmis padainavo tris dainas. Ši programa bus perduota kovo 16 d., 1 val. po pietų iš WKYC-TV stoties.

Tą dieną Vysk. M. Valančiaus mokykloje pamokos baigsis 11:45.

* Ice Follies — seniausia ir populiariausia ledo baleto grupė atvyksta į Clevelandą ir Arenoje pasirodys nuo kovo 19 iki kovo 31 d. Sekite skelbimus dėl specialių papigintų spektaklių! Dėl informacijų ir bilietų skambinkit į Areną telefonu: 361-3700.

* Cleveland Soccer, Inc. praneša, jog Stokers futbolo komandai yra pasamdyti

Jaunųjų dainininkų konkursas

Šiais jubiliejiniais metais Dirva, talkinama ALT Sąjungos Clevelando skyriaus, rugsėjo 28 d. Clevelande rengia tradicinį JAUNŲJŲ DAINININKŲ KONKURSA, kurio laimėtojams skiriamos 3 premijos. Pirmoji premija — \$300.00, antroji — \$200.00 ir trečioji — \$150.00. Konkurse kviečiami dalyvauti jaunieji dainininkai iš JAV ir Kanados.

Konkurse gali dalyvauti lietuvių kilmės moterys ir vyrai, nevyresni kaip 28 metų amžiaus, iš anksto pranešę apie tai Dirvai, bet ne vėliau, kaip iki rugsėjo 1 d. Įsiregistruojant reikia pranešti balso rūšį, kur mokosi dainavimo, tikslų adresą ir atsiųsti vieną fotografiją, tinkančią laikraščiui.

2 įžymūs ispanų ir portugalų futbolo žaidėjai. Tai Manuel Mendoza, Enrico Mateos ir Jesus Tartilan. Šiuo metu visi komandos žaidėjai treniruoja Anglijoje ir rimtai ruošiasi futbolo sezonui, kuris jau balandžio mėn. prasidės Clevelande.

* Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, šv. Jurgio parapijos rajone, virš Superior Saving banko patalpų. Teirautis telefonu: 431-2497.

* Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

* Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

Growing manufacturer of electrical products has opening for fully qualified machinist with interest in training for position as Tool or Die Maker. Small company atmosphere with large company benefits. Apply in person or call Mrs. Booth for appointment.

ANCHOR ELECTRIC
N. BEDFORD & STARK STS.
MANCHESTER, N. H.

603 --- 625-5728
An Equal Opportunity Employer.
(26-32)

Visi konkurso dalyviai, atvykę į Clevelandą, gaus rengėjų parūpintą nakvynę lietuvių šeimose ir čia neturės jokių išlaidų.

Konkurse dainininkai turės padainuoti po tris savo pačių pasirinktas dainas. Viena iš jų turi būti lietuvių kompozitorių kūrinys, kitos dvi gali būti ir sveitintaučių kūriniai. Dvi iš trijų dainų turi būti dainuojamos lietuviškai, o trečioji gali būti dainuojama ir originaline kalba.

Viesiems konkurso dalyviams bus parūpintas akompaniatorius. Norintieji gali ir savo akompaniatorių atsivežti. Jei kuris iš konkurso dalyvių numato sunkumų kelionės išlaidas apmokėti, apie tai tuoj praneša Dirvai. Rengėjai stengsis padėti ir tuos sunkumus nugalėti.

Dirva, rengdama jaunųjų dainininkų konkursus, kurių pirmasis įvyko 1959 m., aukščiausiu tikslu laikė išskirti mūsų priaugusių dainos jėgas, jas premijomis paremti ir sudaryti bent minimalias materialines sąlygas toliau tobulintis. Šio konkurso laimėtojai būna kviečiami koncertams ir tie kvietimai jauniems dainininkams duoda progos arčiau susirūsti su lietuvių kolonijomis.

Dainininkų turime nemaža, tačiau vis dėlto reikalingas jaunesniųjų priauglių. Reikia remti jaunimą, kuris turi pasiryžimą studijuoti dainavimą. Šio konkurso vienas svarbiausių tikslų ir yra ieškoti jaunųjų talentų ir juos paremti.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

* Nidos Knygos Klubas Londone išleido du leidinius, kurių vienas — Viktoro Biržiškos — Dėl mūsų sosti- nės — pasirodo savo antrąja laida. Tai atsiminimai iš Vilniaus 1920-22 m. laikotarpio. 312 psl. knyga, 1967 m. laida, kaina 2.50 dol. (minkštais virš.) ir 3.75 dol. (kietais virš.).

* Ketvirtoji Pradalgė — Literatūros metraštis, redaguotas K. Barėno, taip pat dar datuojamas 1967 m. leidiniu, jau siuntinėjamas Nidos Knygos Klubo nariams. Įvadinį St. Santvaro straipsnį, skirtą V. Mykoliaičiui-Putinui prisiminti, seka visa eilė mūsų poetų ir beletristų rinktinės kūrybos viršinė. 384 psl. leidinys kainuoja 2.75 dol. minkštais ir 3.75 dol. kietais viršelais.

Clevelande vasario 24 d. buvo palaidotas gen. K. Tallat-Kelpša. Kapinėse ramovėnų atstovas K. Budrys perdavė sūnui Algiiui Tallat-Kelpšai velionies ordinus.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS
... INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770
CLEVELAND, Ohio

Pilėnų tuntas Vasario 16 proga buvo suruošęs iškilmingą sueigą. Viršų prie stalo garbės svečiai — tėvai: J. Gudėnas, B. Mainelienė, A. Meilus, P. Karalius ir L. Nagevičienė. Apačioje Kęstučio draugovės skautai Tėvynės pažinimo pasirodyme.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Šv. Kazimiero lietuvių mokyklos tautinių šokių ratelis "Šoktinis", kuriam vadovauja J. Kavaliūnaitė ir M. Leknickas šį sekmadienį kovo 17 d. dalyvauja devyniolikame tautų festivalyje Clevelande. Nuo traukoje Skrinskaitė ir Nikštėnas šokio metu.

J. Carlos nuotrauka

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj
Hon. Owen J. C. Norem
knygos antroji laida

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvus stebėtojo vaizdas, patiekiantis anglų kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama
DIRVOJE,

6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštą, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DR. BRONIUS NEMICKAS — EKSTRAORDINARINIS
PROFESORIUS

Prof. dr. Bronius Nemickas

Dr. Bronius Nemickas, Good Counsel Kolegijos (White Plains, New York) politinių mokslų profesorius, šiomis dienomis pakeltas į aukštesnį akademinį laipsnį (iš assistant prof. į associate prof.) ir paskirtas tos kolegijos Administracinės Tarybos nariu. Nemickas, pradėjęs dėstyti prieš devyneris metus, yra paaugštinamas jau trečias kartas. Už sėkmingą dėstymą ir iškilią akademinę veiklą jis, kolegijos vadovybės tikimu, yra išrinktas dviejų Amerikos mokslinių garbės draugijų nariu — Delta Epsilon Sigma (1964 metais) ir Phi Alpha Theta (šiais metais).

Dabartiniu metu dr. Bronius Nemickas, be naujųjų administracinių pareigų, skaito Lyginamosios konstitucinės teisės, Politinės ekonomijos ir Pasaulinio ūkio plėtotės kursus.

* ŠVEICARIJOS DIENRAŠČIAI "Basler Nachrichten" ir "Luzerner Tageblatt" ir keli Vokietijos laikraščiai yra paskelbę min. S. Lozoraičio straipsnius. Išdėstęs suaktyvinti reikšmę ir Lietuvos istoriją ligi dabar

minių -- sovietų okupacijos -- dienų S. Lozoraitis užbaigia straipsnius šiais samprotavimais:

"Reikia tikėtis, kad Vakarai prieis išvados, jog solidarumas su raudonojo totalitarizmo pavergtais ir grasinamais kraštais -- vistiek ar tai yra Pietų Vietnamas, Izraelis ar Lietuva, sudaro vieną pirmųjų priemonių sėkmingai priešintis pavojui, kuris nuolat didėja laisvei pasaulyje. Ši aplinkybė pagrindžia mintį, kad užuot ramius save reliatyviu tarpautinio komunizmo policentrizmu, yra pačių Vakarų interese remti savo solidarumu pastovaus spaudos ir žmonių bei tautų teisių niekinimo monocentrizmo aukas".

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO leidžiamą, dr. A. Geručio redaguojamą anglų kalba leidinį apie Lietuvą šiomis dienomis apčiuopiamai aukomis paremė:

ALTS-gos Clevelando

skyrius, vadovaujamas inž. J. Nasvyčio 100 dol., Elizabetho skyrius vad. P. Lanio 165 dol., neseniai buvo įteikęs 60 dol. Brooklyno skyrius, vadovaujamas dr. A. Budreckio 100 dol., Philadelphia skyrius 25 dol. papildomai.

P. Lukošius iš Australijos 25 dol., dr. L. Plechavičius iš Yonkers N.Y. 20 dol. A. Sperauskas, ALTS-gos Richmond Hill skyriaus pirmininkas 10 dol. A. Trečiokas iš Newark, N.J. 10 dol. P. Narvydas 5 dol. ir kiti po mažiau. Viso 513 dol.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdyba dėkoja visiems savo auka bei pastangomis prisidėjusiems prie šio didžio mūsų ryžto įgyvendinimo.

Aukus siųsti šiuo adresu: Lithuanian Independence Fund, 87-80 96 St., Woodhaven, N.Y. 11421.

Smuilkininkė Elena Kuprevičiūtė-Bergienė, ši sekmadienį, kovo 17 d. Town Hall salėje turės pirmą oficialų debiutą - koncertą New York. Programoje bus Dello Joio, Gabriel Faure, J.S. Bacho, Juliaus Gaidelio ir Maurice Ravel kūriniai. Akompanuos jauna amerikietė pianistė Anne Koscielny. Koncertą rengia amerikiečių agentūra. Lietuviai kviečiami į šį aukšto lygio koncertą atsilankyti.

Lietuvos ir Brazilijos vėliavų nuleidimas uždarant jaunimo stovyklą.

Jaunimo atstovai pas S. Paulo kardinolą Dom Agnello Rossi. Iš kairės: J. Brazaitis, Z. Vanagaitė, dr. Simanauskas, A. Deveikytė, prel. P. Ragažinskas, kardinolas Rossi ir kun. A. Saulaitis.

Argentinijos jaunimo grupės vadovė Irena Simanauskienė įteikia studijų savaitės globėjui prel. P. Ragažinskui argentiniečių vardu dovaną - knygą.

LIETUVIŲ JAUNIMO STOVYKLA BRAZILIOJE

Nuo sausio 27 ligi vasario 4 d., Sao Paulo miesto apylinkėse, prie Billings užtvankos, kurios pakrantes puošia įvairi tropikų augmenija, buvo susirinkusi stovyklon šauni grupė lietuviško jaunimo iš Argentinos 42, Urugvajaus 2, iš Sao Paulo 63. Nemaža dalis norinčių dalyvauti buvo užimti darbais ar pamokomis, atvykdavo tik savaitgaliais.

Paskaitas bei pasikalbėjimus su diskusijomis skaitė prel. P. Ragažinskas, PLB atstovas A. Saulaitis, Halina Mošinskienė, prof. A. Stonis, J. Valavičius, J. Tijūnelis.

Studijų dienos ir stovykla praėjo darbingoj ir entuziastiškai su tuo taikoj. Liuoslaikiais, ypač prie laužo, skambėjo lietuviška daina. Buvo suruoštas literatūros vakaras. Visos dienos ir visi vakarai buvo užimti. Nuobodžiauti nereikėjo. Pažymėtina, kad studijų savaitės dalyviai aktyviai dalyvavo lietuvių kalba laikomose mišiose.

Vasario 4 d. vakare, ba-

gus stovyklą, Lietuviių Sąjunga Brazilijoje suruošė svečiams pagerbimą ir vaišes. Po to svečiai lankė žavingas S. Paulo, Santos, Rio de Janeiro apylinkes. Kai kurie S. Pauly užtruko virš mėnesio laiko.

Svečiams pragyvenimas stovykloje buvo nemokamas. Studijų dienoms ir stovyklos išlaidoms padengti BALFas paskyrė \$300.00.

* Paryžiuje išleista knyga L'opposition en U.R.S.S., 1917-1967 (Opozicija Sovietų Sąjungoj). Autorius Roland Gaucher. Knygoje daug informacijos apie rezistenciją Baltijos kraštuose, ypač Lietuvoj. Nurodyta 10 įvairių informacinių leidinių apie Lietuvą.

Knygą išleido Albin Michel leidykla, 432 psl. Kaina 6 dol.

* Plk. R. Liormonas su šeima šiuo metu džiaugiasi saulėtu Floridos oru, iš kur siunčia Dirvos štabui geriausius linkėjimus ir sveikinimus.

Ar žinote, kad lietuviškas mišiolas turi atskiras mišias kiekvienai gavenios dienai. Jame yra taip pat ir visos Didžiosios Savaitės apeigos bei dažnai vartojamos maldos ir giesmės. Vartodami tą mišiola, galėsite prasmingai pasiruošti Velykų šventėms. Jį galima įsigyti klebonijose ir pas Tėvui Jėzuitus, 2345 W. 56 St., Chicago, Ill. 60636. Kaina \$8.00. (Sk.)

CHICAGO

* ALTS-GOS CHICAGOS SKYRIAUS metinis susirinkimas įvyks kovo 17 d. 5 v.v. Dienotvarkė numatoma agr. Igno Andrašiūno paskaita: Tautinės S-gos siekimai šių dienų sąlygomis, jaunųjų tautininkų pasirodymas, valdybos ir Rev. K-jos rinkimai ir kt. dienos reikalai. (v)

* SOLISTAS STASYS BARAS, iškiliausias mūsų dramatinis tenoras išeivijoje, šiais metais. Chicagos Lietuviių Operos statomoje "Fidelio" operoje dainuos Flores-tano partiją. (sk.)

* SOLISTAS JONAS VAZNELIS, bosas, Chicagos Lietuviių Operos šiais metais statomoje "Fidelio" operoje dainuos Rocco, kalėjimo sargo, partiją, kuri tęsias veik per visą operą. (sk.)

DĖMESIO DIRVOS SKAITYTOJAMS CHICAGOJE

MECYS SIMKUS, teisininkas, turįs ilgametę praktiką, tiksliai, tvarkingai ir greitai užpildo įvairius IN-COME TAX blankus. Adresas: 4259 So. Maplewood, Chicago, Ill., tel CL 4-7450 arba YA 7-2046. Kasdien 9-8 val.

DETROIT

* LB Detroito apylinkės metinis susirinkimas, šaukiamas š. m. kovo mėn. 17 d., 12 val. p. p. Lietuviių Namuose, 3009 Tilman.

Susirinkime be apylinkei vadovaujančių organų rinkimo, bus sprendžiami ir kiti apylinkės veiklą ir lietuvių liečių reikalai.

Kviečiami visi apylinkės lietuviai šiame metiniame susirinkime skaitlingai dalyvauti.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

A + A

ALEKSANDRUI MIKULSKIUI

Lietuvoje mirus, broliui ALFONSUI MIKULSKIUI ir ONUTEI nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Veronika Andrašiūnienė,
G. ir E. Favetti,
D. ir J. Sheehan

Brangiam Broliui

A + A

ALEKSANDRUI MIKULSKIUI

Lietuvoje mirus, muz. ALFONSUI MIKULSKIUI ir ONUTEI reiškiamo užuojautą ir kartu liūdime

Algirdas ir Vita Andrašiūnai

Prie laužo paskutinį stovyklos vakarą...